

Molia castanului sălbatic *Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIC 1986 (Lepidoptera: Gracillariidae), în România II

László RÁKOSY

Zusammenfassung:

Die Roßkastanien-Miniermotte *Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIC 1986 (Lepidoptera: Gracillariidae) in Rumänien. Teil II

Die Roßkastanien-Miniermotte *Cameraria ohridella* ist seit 1996 auch aus Rumänien bekannt. Die allgemeine schnelle Ausbreitung, Angaben über die Biologie und Ökologie sind angeführt.

În prima notă dedicată acestei specii (RÁKOSY & RUICĂNESCU 1999) am rămas datori cu aspectele bibliografice și cu unele probleme de biologie și ecologie evidențiate în câteva din țările în care specia a fost semnalată. De la început se impune rectificarea unei erori de scriere a denumirii speciei - *C. ohridella* și nu *ochridella* cum s-a scris în prima notă.

Fluturașul castanului sălbatic a fost identificat prima dată în 1996 la Lovrin (ȘANDRU 1999). După 1996, D. ȘANDRU face observații asupra biologiei speciei stabilind cel puțin trei generații anuale. Același autor menționează un grad mare de parazitare, fără a se indica parazitul și procentul parazitării.

După SKUHRAVY (1998) *C. ohridella* dezvoltă 5 generații anuale. După alți autori numai trei, dar suprapuse, fluturii zburând din aprilie până în octombrie. Fluturii au o activitate diurnă, zborul realizându-se de la orele 8 până spre amiază, prelungindu-se spre toamnă până spre orele 15-16. Fluturii roiesc în jurul ramurilor periferice, frunzele acestora fiind alese preferențial pentru depunerea pontei. După WIPKING (1998) o femelă poate depune până la 100 de ouă. După DESCHKA (1995) larvele eclozează după 5-10 zile. WIPKING raportează un interval de 2-3 săptămâni. Perioada pupală durează tot 2-3 săptămâni.

Densitatea populațională este foarte ridicată. SKUHRAVY (1998) apreciază că numărul pupelor care ierneză pe un arbore de 15 m înălțime este de peste 50 000.

Fiind o specie recent penetrată în Europa centrală și de sud-est, gradul de parazitare cu paraziți specifici Gracillariidae (Ichneumonidae: Eulophidae, Chalcidoidea) este redus (1-5,2%) (LETHMAYER & GRABENWEGER 1997). Nici pradătorismul practicat de păsări nu dă rezultate mai bune. S-a constatat un sinergism îngrijorător între gradul de atac al moliei castanului sălbatic și micromicetul *Guignardia aesculi*, ambele concurând la defolierea prematură a castanului (BATHON 1997).

Pentru combaterea moliei castanului din Austria s-a testat, cu rezultate încă neconcludente, inhibitorul năpărlirii larvare Dimilin (MARX 1997).

Neelucidat este și aspectul legat de predispoziția unor arbori față de atacul lui *C. ohridella* sau / și a micromicetului *G. aesculi*. Sensibilizarea arborilor prin stres, emisiuni de gaze și sarea utilizată în timpul iernii, constituie cu siguranță factori de luat în calcul.

Originea exactă a fluturului *C. ohridella* nu este cunoscută. Unii autori speculează aducerea lui accidentală în Balcani din Asia centrală (WIPKING 1998). Nu este cert nici dacă castanul sălbatic ar reprezenta baza trofică inițială. PSCHORN-WALCHER (1997) semnalează depunerea pontei și dezvoltarea larvelor pe *Acer pseudoplatanus*, nu însă și pe alte specii de *Acer*. GREGOR et al. (1998) semnalează totuși specia și pe alte specii de *Acer* din Cehia. Tot atât de ciudată este și răspândirea fluturului în Europa. La nici trei ani de la descrierea sa, *C. ohridella* este semnalat din Austria, zona Linz, foarte aproape de

domiciliul și "raza de acțiune" a lepidopterologului DESCHKA. Această corelație și timpul redus scurs de la prima semnalare – Ohrid - și cea de a doua de la Linz, a creat mari discuții și speculații intens mediatizate în Austria.

Pe scurt expansiunea fluturășului în Europa centrală s-a realizat în felul următor:

1986 Ohrid (Macedonia); 1989 Linz (Austria); 1992 Viena, Tirol; 1993 Passau (Germania); 1997 Heilbronn și Stuttgart; 1997 zona Rinului din Germania (BATHON 1998, GÖTTLINGER 1999, WIPKING 1998), Elveția (KENIS & FORSTER 1988), Italia (PAVAN & ZANDIGIACOMO 1998). După 1993 specia a fost semnalată din majoritatea zonelor Austriei (WIESER 1997; TARMANN 1999), Ungaria (SZABOKY 1994, 1997), Cehia (LISKA 1997), Slovacia (SIVICEK et al. 1997), Croația (MACELJSKI & BERIC 1995), Slovenia (MILEVOJ & MACEK 1997). În România *C. ohridella* a intrat prin vestul și sud-vestul țării între 1995-1996. Recent specia a fost semnalată și din Belgia (DE PRINS & PUPLESIENE 2000). Expansiunea nu se va opri aici, castanul sălbatic fiind un arbore mult mai răspândit.

Lucrări de sinteză referitoare la stadiul actual al cunoștințelor referitoare la *C. ohridella* au fost recent publicate de SKUHRAVY (1999) și DE PRINS & PUPLESIENE (2000).

Iată cum în numai 10 ani un microlepidopter monofag pe castanul sălbatic poate să se disperseze pasiv, într-un areal cu un diametru de cca. 2000 km.

Asemenea lui *C. ohridella*, *Phyllonorycter issikii* (KUMATA 1963), *Phyllonorycter robiniella* (CLEMENS 1863), *Phyllonorycter maella* (GERASIMOV 1931), *Phyllonorycter gerasimovi* (HERING 1930), *Phyllonorycter issikii* (KUMATA 1963) (toate Gracillariidae) au intrat recent sau vor intra și în componența faunei României, constituind potențiali dăunători ai pomilor fructifer, salcâmului și teiului (RAKOSY 2000).

BIBLIOGRAFIE

- BATHON H. 1998. Neozoen an Gehölzen in Mitteleuropa. Gesunde Pflanzen, 50: 20-25 Berlin.
- DE PRINS W. & J. PUPLESIENE 2000. *Cameraria ohridella*, een nieuwe soort voor de Belgische fauna (Lepidoptera: Gracillariidae). Phegea 28(1): 1-6.
- DESCHKA G. 1988. Artanalyse zweier *Phyllonorycter*-blancardella Pheromonfallen. Stapfia 16: 65-76
- DESCHKA G. 1995. Schmetterlinge als Einwanderer. Stapfia 37: 77-128.
- EITSCHBERGER U., REINHARDT R., STEINIGER H. & G. BREHM 1991. Wanderfalter in Europa. Atalanta, Würzburg, 22(1): 1-65.
- GÖTTLINGER W. 1999. Anmerkung zum Artikel über die Roßkastanien-Miniermotte *Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIC, 1986 (Lep. Gracillariidae) in Melanargia 10(4), 1998. Melanargia 11(3): 225-226.
- GREGOR F., LASTUVKA Z. & R. MARKVA 1998. *Cameraria ohridella* also on *Acer* ssp. Plant Protection Sci. 34(2): 67-68 (în cehă).
- HUEMER P., DEUTSCH H., HABELER H. & F. LICHTENBERGER (1992). Neue und bemerkenswerte Funde von Kleinschmetterlinge in Österreich. Ber. nat.-med. Ver. Innsbruck 79: 199-202.
- KULFAN M. 1989. Occurrence of the American species *Parectopa robiniella* (CLEMENS) (Lepidoptera, Gracillariidae) in South Slovakia. Biologie, Bratislava 44(2): 185-188.
- LETHMAYER C. & G. Grabenweger 1997. Natürliche Parasitoide der Kastanienminiermotte (*Cameraria ohridella*). Forstschutz Aktuell. 21: 30, Wien.
- MACELJSKI M. & D. BERTIC 1995. The horse-chestnut miner – *Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIC (Lep., Lithocolletidae) a new member of the Croatian entomofauna. Symposium in honour of Zdravko Lorkovic, November 688, Poster.
- MARX F. 1997. Maßnahmen gegen die Kastanienminiermotte (*Cameraria ohridella*) aus der Praxis des Stadtgartenamtes der Gemeinde Wien. Forstschutz Aktuell. 21: 21-22, Wien.
- MILEVOJ L. & J. MACEK 1997. Roßkastanien-Miniermotte (*Cameraria ochridella*) in Slovenien. NachrBl. Deutsch. Pflanzenschutzdienstes 49: 14-15.
- PAVAN F. & P. ZANDIGIACOMO 1998. Distribuzione di *Cameraria ohridella* in Italia ed entità delle infestazioni su ippocastano. Informazione fitopatologica 11(98): 57-60.
- POPESCU-GORJ 1987. La liste sistématique révisée des espèces de macrolépidoptères mentionnées dans la faune de Roumanie. Mise a jour de leur classification et nomenclature. Trav. Mus. Hist. Nat. "Gr. Antipa" 29: 69-123.
- PSCHORN-WALCHER H. 1997. Zur Biologie und Populationsentwicklung der eingeschleppten

- Roġkastanien-Miniermotte *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic (Lep., Gracillariidae). Forstschutz Aktuell. 21: 7-10, Wien.
- RAKOSY L. 2000. Fenomenul regresiv și expansionist la lepidoptere. Stud. și Cercet. St. nat. 5 Bistrița (sub tipar).
- RAKOSY L. & A. RUICĂNESCU 1999. *Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIC 1986 (Lepidoptera: Gracillariidae), un pericolos dăunător al castanului sălbatic. Bul. inf. Soc. lepid. rom. 9(3-4): 211-213.
- RUSTI D. 1994. Additional data to the checklist of Romanian Lepidoptera (Insecta: Lepidoptera). Trav. Mus. Hist. nat. "Grigore Antipa" 34: 81-93.
- SIVICEK P., HRUBIK P. & G. JUHASOVA 1997. Verbreitung der Roġkastanienminiermotte in der Slowakei. Forstschutz Aktuell 21: 6.
- SKUHRAVY V. 1998. Zur Kenntnis der Blattminen-Motte *Cameraria ohridella* DESCH. & DIM. (Lep.: Lithocolletidae) an *Aesculus hippocastanum* L. in der Tschechischen Republik. Anz. Schädlingskde. Pflanzenschutz-Umweltschutz. 71: 81-84, Berlin.
- SKUHRAVY V. 1999. Zusammenfassende Betrachtung der Kenntnisse über die Roġkastanienminiermotte *Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIC. Anz. Schädlkde. 1999, 72: 95-99.
- SZABÓKY C. 1994. A *Cameraria ohridella* (DESCHKA & DIMIC 1986) előfordulása magyarországon. Novenyvedelem 30: 529-530.
- SZABÓKY C. 1997. Verbreitung der Roġkastanienminiermotte in Ungarn. Forstschutz Aktuell, 21: 4.
- ȘANDRU D. I. 1999. Larva minieră a frunzelor de castan (*Cameraria ohridella*). Sănătatea plantelor. Iunie: 29.
- TARMANN G. 1999. Roġkastanien-Miniermotte: erfolgreiche Panikmache. Österr. Forstzeitung 9(99): 5.
- WHITEBREAD S. E. (1990). *Phyllonorycter robinella* (CLEMENS 1859) in Europe (Lepidoptera, Gracillariidae). Nota. lepid. 12: 344-353.
- WIESER CH. 1997. Die Roġkastanienminiermotte (*Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIC, 1986) auch in Kärnten in rasanter Ausbreitung begriffen (Lepidoptera, Gracillariidae). Carinthia II 187/107: 133-138.
- WIPKING W. 1998. Die Roġkastanien-Miniermotte *Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIC 1986, eine neue Schmetterlingsart im Rheinland (Lepidoptera, Gracillariidae). Melanargia 10(4): 144-149.

László RÁKOSY
 Institutul de Cercetări Biologice
 Str. G. Bîlașcu, 48
 RO-3400, Cluj-Napoca
 E-mail: icb@mail.dntcj.ro

Primit la redacție / Received: 2.03.2000

Acceptat / Accepted: 30.03.2000

Apărut / Printed: 28.04.2000